

# Moodle 2 ile E-Öğrenme Ders Tasarımı

William Rice

**Moodle ile başarılı bir çevrim içi öğrenme  
gerçekleştirmek için önemli bir rehber**

**Çeviri Editörü: Ömer Şimşek**

Yrd. Doç. Dr. Fırat SARSAR - Yrd. Doç. Dr. Ömer Faruk URSAVAŞ  
Yrd. Doç. Dr. İ. Ümit YAPICI - Dr. H. Tuğba ÖZTÜRK - Arş. Gör. Dr. Beril CEYLAN  
Dr. Onur DÖNMEZ - Recep PENBE



**Çeviri Editörü:** Arş. Gör. Ömer Şimşek

**MOODLE 2 İle E-ÖĞRENME DERS TASARIMI**  
**Moodle Kullanarak Başarılı Bir Çevrim İçi Öğrenme Gerçekleştirmek İçin**  
**Önemli Bir Rehber**

Kitabın orijinal adı: Moodle 2.0 E-Learning Course Development

Baskı sayısı: I

ISBN-13: 978-1849515269

Yayınevi: Packt Publishing

ISBN 978-605-318-282-5

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2015, Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları

Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti.ne aittir.

Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri,  
kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt  
ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında  
yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları  
satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: Aralık 2015, Ankara

Yayın-Proje: Seda Gökay

Dizgi-Grafik Tasarım: Ayşe Nur Kutlu

Kapak Tasarımı Uygulama: Dilek Karakurt

Baskı: Baskı: Vadi Grup Ciltevi A.Ş.

İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105

Yenimahalle/ANKARA

(0312 394 55 91)

Yayıncı Sertifika No: 14749

Matbaa Sertifika No: 26687

### **İletişim**

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA

Yayınevi 0312 430 67 50 - 430 67 51

Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: [www.pegem.net](http://www.pegem.net)

E-ileti: [pegem@pegem.net](mailto:pegem@pegem.net)

## **Arş. Gör. Ömer Şimşek**

Ömer Şimşek, lisans ve yüksek lisans derecelerini Ege Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde tamamlamıştır. Halen, Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümünde araştırma görevlisidir. Ayrıca, Dicle Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında doktora öğrencisidir.

2006 yılından itibaren aktif Moodle kullanıcısı olan editör, eğitimde etkili teknoloji entegrasyonu ve öğrenme yönetim sistemleri uygulamaları konularında araştırmalar yapmakta ve bunlarla ilgili çeşitli yayınları bulunmaktadır.

Ömer Şimşek'e [omarsimsek@gmail.com](mailto:omarsimsek@gmail.com) adresinden ulaşabilirsiniz.

# İÇİNDEKİLER

|                                                                             |           |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Ön Söz</b>                                                               | <b>1</b>  |
| <b>1. Bölüm: Rehber Eşliğinde Moodle Turu</b>                               | <b>7</b>  |
| <b>Adım Adım: Her Bir Bölümü Kullanma</b>                                   | <b>8</b>  |
| Adım 1: Moodle deneyimini öğrenin (1. Bölüm)                                | 8         |
| Adım 2: Moodle'ı kurun (2. Bölüm)                                           | 8         |
| Adım 3: Sitenizi yapılandırın (3. Bölüm)                                    | 9         |
| Adım 4: Öğrenme siteniz için çerçeve oluşturun (4. Bölüm)                   | 9         |
| Adım 5: Temel ders materyali ekleyin (5. Bölüm)                             | 9         |
| Adım 6: Derslerinizi etkileşimli yapın (6. Bölüm)                           | 9         |
| Adım 7: Öğrencilerinizi değerlendirmek için araçlar oluşturun (7. Bölüm)    | 10        |
| Adım 8: Dersinizi sosyal bir ortama dönüştürün (8. Bölüm)                   | 10        |
| Adım 9: Blokları kullanarak sitenize/dersinize işlevsellik katın (9. Bölüm) | 10        |
| Adım 10: Dersinizin nabzını tutun                                           | 10        |
| <b>Moodle'ın Felsefesi</b>                                                  | <b>11</b> |
| <b>Moodle Deneyimi</b>                                                      | <b>12</b> |
| Moodle ana sayfa                                                            | 12        |
| Siteye erişim                                                               | 12        |
| Anonim, konuk ve kayıtlı giriş                                              | 14        |
| Ana menü                                                                    | 14        |
| Bloklar                                                                     | 14        |
| Kurs/site açıklaması [ön sayfa özeti]                                       | 15        |
| Mevcut dersler                                                              | 15        |
| <b>Bir dersin içi</b>                                                       | <b>16</b> |
| Yer işaretçileri                                                            | 16        |
| Bloklar                                                                     | 16        |
| Gezinme bloğu                                                               | 17        |
| Konular                                                                     | 20        |
| Tartışmaya katılma                                                          | 21        |
| Bir çalıştayı tamamlama                                                     | 22        |

|                                                                         |           |
|-------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Düzenleme modu                                                          | 24        |
| Normal mod ve düzenleme modu                                            | 24        |
| Düzenleme simgesi                                                       | 24        |
| Sil simgesi                                                             | 25        |
| Gizlenen/gösterilen simgeleri                                           | 25        |
| Grup simgeleri                                                          | 25        |
| Kaynaklar ve etkinlikler                                                | 26        |
| Kaynaklar ve etkinlikler ekleme                                         | 26        |
| Ayarlar menüsü                                                          | 28        |
| Ve daha fazlası                                                         | 29        |
| <b>Moodle Mimarisi</b>                                                  | <b>29</b> |
| Moodle uygulama dizini                                                  | 30        |
| Moodle veri dizini                                                      | 31        |
| Moodle veri tabanı                                                      | 32        |
| <b>Özet</b>                                                             | <b>32</b> |
| <b>2. Bölüm: Moodle Kurulumu</b>                                        | <b>33</b> |
| <b>Kurulum Aşaması 1: Web Sunucusu</b>                                  | <b>34</b> |
| Nasıl bir hosting servisine ihtiyacınız var?                            | 34        |
| Disk alanı                                                              | 34        |
| Bant genişliği                                                          | 35        |
| Bellek                                                                  | 35        |
| Temel gereksinimlerin sağlanması                                        | 36        |
| <b>Kurulum Aşaması 2: Alt Alan Mı Yoksa Alt Dizin Mi?</b>               | <b>37</b> |
| <b>Kurulum Aşaması 3: Moodle'ı İndirme ve Açma</b>                      | <b>38</b> |
| Hangi sürüm?                                                            | 39        |
| Pratik yöntem: yükleme ve açma                                          | 39        |
| ZIPli dosyayı sunucunuza yükleme ve açma                                | 39        |
| Uzun yol: zip dosyasını bilgisayarınızda açma ve yükleme                | 41        |
| <b>Kurulum Aşaması 4: Moodle Veri Dizini</b>                            | <b>44</b> |
| <b>Kurulum Aşaması 5: Moodle Veri Tabanı ve Kullanıcı Adı Oluşturma</b> | <b>46</b> |
| Veri tabanını oluşturma                                                 | 46        |
| Veri tabanı kullanıcı adını oluşturma                                   | 48        |
| <b>Kurulum Aşaması 6: Kurulum Komutu</b>                                | <b>50</b> |
| Yapılandırma ayarları ve config.php                                     | 50        |
| Veri tabanı tabloları                                                   | 51        |
| Aşama 6a: install.php'i çalıştırın                                      | 51        |
| Aşama 6b: web adresini ve izinlerini belirleyin                         | 52        |
| Aşama 6c: veri tabanı ayarlarını belirleyin                             | 54        |
| Aşama 6d: telif hakkı                                                   | 55        |
| Aşama 6e: sunucuyu kontrol etme                                         | 56        |
| Aşama 6f: install.php tarafından oluşturulan veri tabanı tabloları      | 57        |

|                                                             |           |
|-------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Kurulum Aşaması 7: Yönetici oluşturma</b>                | <b>58</b> |
| <b>Kurulum Aşaması 8: Ana Sayfa Ayarları</b>                | <b>59</b> |
| <b>Kurulum Aşaması 9: Başarı!</b>                           | <b>60</b> |
| <b>Özet</b>                                                 | <b>61</b> |
| <b>3. Bölüm: Sitenizi Yapılandırma</b>                      | <b>63</b> |
| <b>Denemeye Hazırlanın</b>                                  | <b>63</b> |
| Öğretmen ve öğrenciler için deneme hesapları oluşturma      | 64        |
| Siteniz için deneme hesaplarını oluşturun                   | 64        |
| Birden fazla internet tarayıcısı yükleme                    | 67        |
| <b>Site Yönetimi Menüsünü Keşfetme</b>                      | <b>67</b> |
| Kimlik denetimi yöntemlerini düzenleme                      | 69        |
| Elle yapılandırma (manual accounts) ve Giriş Yok yöntemleri | 70        |
| El ile yeni bir kullanıcı üretme                            | 70        |
| Bir kullanıcının hesabını askıya alma                       | 70        |
| E-posta temelli kendi kendine kayıt yöntemini etkinleştirme | 71        |
| Harici bir kaynakla kimlik denetimi                         | 72        |
| Kayıtlanma seçenekleri ve derslere erişimi düzenleme        | 77        |
| Misafir erişimi                                             | 84        |
| Kendi kendine kayıtlanma                                    | 86        |
| Topluluk senkronizasyonu (cohort sync)                      | 87        |
| Topluluk oluşturma                                          | 87        |
| Toplulukları derslere kayıtlama                             | 87        |
| Kategorilere kayıtlanma                                     | 88        |
| Düz dosya (flat file)                                       | 88        |
| IMS kurumsal dosyası                                        | 92        |
| Paypal                                                      | 95        |
| Mnet uzaktan kayıtlanma (önceki adıyla moodle ağı)          | 96        |
| Dil                                                         | 97        |
| Dil dosyaları hakkında                                      | 98        |
| Dil paketi yüklemek ve etkinleştirme                        | 100       |
| Dersleri farklı dillerde sunma                              | 102       |
| Güvenlik ayarları                                           | 103       |
| IP engelleyici: belirli yerlerden erişimi sınırlama         | 103       |
| Site ilkeleri                                               | 103       |
| EMBED ve OBJECT etiket izni                                 | 108       |
| HTTP güvenliği                                              | 109       |
| Filtreler                                                   | 111       |
| Ana sayfayı düzenleme                                       | 114       |
| Bu bölüm nasıl kullanılır                                   | 114       |
| Ana sayfa ayarları sayfası                                  | 115       |
| Zamanlanmış görevleri ayarlama (cron Job)                   | 119       |

|                                                                                  |            |
|----------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>4. Bölüm: Kategori ve Ders Oluşturma</b>                                      | <b>121</b> |
| <b>Ders Kategorilerini Kullanma ve Kullanıcı Deneyimi</b>                        | <b>121</b> |
| Ana sayfanızda ders ve kategorileri gösterme                                     | 122        |
| Ana sayfanız için en iyi seçeneği belirleme                                      | 124        |
| Bir dersi birden fazla kategoriye yerleştirme                                    | 127        |
| <b>Ders Oluşturma</b>                                                            | <b>128</b> |
| Yeni, boş bir ders oluşturma                                                     | 129        |
| <b>Öğretmenleri ve Öğrencileri Kaydetme</b>                                      | <b>138</b> |
| Öğretmen atama                                                                   | 138        |
| Bir derse öğretmen atama                                                         | 138        |
| Kayıtlanma yöntemleri nasıl ayarlanır                                            | 140        |
| <b>5. Bölüm: Durağan Ders Materyali Ekleme</b>                                   | <b>145</b> |
| <b>Eklenebilecek Durağan Ders Materyali Türleri</b>                              | <b>145</b> |
| <b>Bağlantı Ekleme</b>                                                           | <b>146</b> |
| <b>Sayfa Ekleme</b>                                                              | <b>149</b> |
| Moodle'ın HTML editörü                                                           | 150        |
| Moodle sayfasına bir metin yapıştırma/ekleme                                     | 150        |
| Sayfaya resim ekleme                                                             | 151        |
| Bir HTML editörde web sayfası oluşturup moodle'a yükleme                         | 154        |
| HTML hakkında daha fazla bilgi edinin                                            | 154        |
| <b>Öğrencilerinizin İndirmesi İçin Dosyalar Ekleme</b>                           | <b>155</b> |
| Öğrenci dersteki bir dosyayı seçerse ne olur?                                    | 155        |
| <b>Medya Ekleme (Video ve Ses)</b>                                               | <b>157</b> |
| <b>Dersi Düzenleme</b>                                                           | <b>160</b> |
| Konularınızı adlandırın                                                          | 160        |
| Dersin ana sayfasında öğeleri taşıma                                             | 161        |
| Etiketler yoluyla yönlendirmeleri ve düzenlemeyi sağlama                         | 162        |
| <b>Erişimi Puan Ya Da Tarihle Sınırlandırma (Erişilebilirliği Sınırla Ayarı)</b> | <b>164</b> |
| <b>Özet</b>                                                                      | <b>164</b> |
| <b>6. Bölüm: Dersler ve Ödevlerle Etkileşim Ekleme</b>                           | <b>165</b> |
| <b>Ödev Ekleme</b>                                                               | <b>166</b> |
| Farklı türlerde ödevler/görevler ekleme                                          | 166        |
| Tek dosya yükleme                                                                | 167        |
| Gelişmiş dosya yükleme                                                           | 168        |
| Çevrimiçi yazı ödevi oluşturma                                                   | 169        |
| Çevrimdışı etkinlik                                                              | 171        |
| Ödev oluşturma                                                                   | 172        |
| Yazıcı dostu yönergeler                                                          | 174        |
| Ödevlerin zorunluluğunu açıklığa kavuşturun                                      | 174        |
| <b>Ders</b>                                                                      | <b>174</b> |
| Ders nedir?                                                                      | 175        |
| Ders ayarlarını yapılandırma                                                     | 177        |

|                                                                                            |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Genel ayarlar                                                                              | 178        |
| Not seçenekleri                                                                            | 179        |
| Akış kontrolü                                                                              | 180        |
| Akış kontrolü: gelişmiş ayarlar                                                            | 183        |
| Dosyaya yeni pencere                                                                       | 183        |
| İlk soru sayfasını ekleme                                                                  | 184        |
| Soru sayfası oluşturma                                                                     | 188        |
| Sayfa başlığı                                                                              | 189        |
| Sayfa içeriği                                                                              | 190        |
| Cevaplar                                                                                   | 190        |
| Yanıtlar                                                                                   | 190        |
| Geçişler                                                                                   | 190        |
| Sayfaları oluşturma ve geçişleri ayarlama                                                  | 192        |
| Sayfaların akışı                                                                           | 192        |
| Sorular olmadan soru sayfaları                                                             | 192        |
| Dersi düzenleme                                                                            | 193        |
| Sayfaları yeniden sıralama                                                                 | 194        |
| Sayfaları düzenleme                                                                        | 194        |
| Sayfa ekleme                                                                               | 194        |
| İçerik sayfaları                                                                           | 194        |
| <b>Özet</b>                                                                                | <b>195</b> |
| <b>7. Bölüm: Öğrencilerin Sınavlar, Seçenekler ve Geri Bildirimlerle Değerlendirilmesi</b> | <b>197</b> |
| Sınav oluşturma                                                                            | 198        |
| Soru bankaları                                                                             | 198        |
| Sınav ayarlarının düzenlenmesi                                                             | 199        |
| Düzen                                                                                      | 201        |
| Soru davranışı                                                                             | 202        |
| Seçenekleri incele                                                                         | 202        |
| Göster                                                                                     | 204        |
| Uygulamalar için ek sınırlamalar                                                           | 204        |
| Puanlar                                                                                    | 205        |
| Öğrenciler gözden geçirebilir                                                              | 206        |
| Güvenlik                                                                                   | 206        |
| Sonuç geri bildirimi                                                                       | 206        |
| Genel modül ayarları                                                                       | 208        |
| Bir sınava soru ekleme                                                                     | 208        |
| Soru bankası                                                                               | 209        |
| Soru oluşturma                                                                             | 211        |
| Soru türleri                                                                               | 215        |
| Soruya geri bildirim ekleme                                                                | 217        |
| Sınav sorularını derlemek                                                                  | 222        |
| Sekmeli sayfayı düzenleme                                                                  | 222        |
| Sıralama ve sayfalama                                                                      | 226        |
| Sınav sorularının sözlüğe otomatik bağlanılmasının önlenmesi                               | 228        |

|                                                                                      |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Açık kitap sınavının önlenmesi                                                       | 228        |
| <b>Geri Bildirim</b>                                                                 | <b>228</b> |
| Geri bildirim sadece öğrenci için değildir                                           | 229        |
| Geri bildirim etkinliği oluşturma                                                    | 229        |
| Soru türleri                                                                         | 232        |
| Sayfa sonu ekleme                                                                    | 232        |
| Captcha ile güvenli giriş yapma                                                      | 232        |
| Bilgi ekleme                                                                         | 232        |
| Etiket ekleme                                                                        | 232        |
| Uzun metin cevabı için metin kutusu oluşturma                                        | 233        |
| Çoktan seçmeli soruları gösterme                                                     | 233        |
| Çoktan seçmeli (derecelendirmeli) soru oluşturma                                     | 234        |
| Sayısal cevap                                                                        | 235        |
| Kısa metin cevabı                                                                    | 235        |
| Geri bildirim görüntüleme                                                            | 236        |
| Bireysel cevapları gör                                                               | 236        |
| Analiz sekmesi ile yanıtların analizi                                                | 237        |
| <b>Seçenekler</b>                                                                    | <b>238</b> |
| <b>Özet</b>                                                                          | <b>240</b> |
| <b>8. Bölüm: Dersinizde Sosyal Etkinlik Gerçekleştirme</b>                           | <b>241</b> |
| <b>Sohbet</b>                                                                        | <b>241</b> |
| Sohbet ayarları sayfası                                                              | 243        |
| Sohbet odasının adı                                                                  | 244        |
| Tanıtım metni                                                                        | 244        |
| Oturumların tekrarlanması                                                            | 244        |
| Geçmiş oturumların kaydedilmesi ve geçmiş oturumlara herkesin gözatabilmesi seçeneği | 244        |
| Sohbet güvenliği                                                                     | 244        |
| <b>Forum</b>                                                                         | <b>245</b> |
| Tartışmalar bir konuya eş değerdir                                                   | 246        |
| Haber forumunu kullanarak kitlesel e-posta gönderme                                  | 247        |
| Çoklu forumlar                                                                       | 247        |
| Forum ayarları                                                                       | 247        |
| Genel ayarlar                                                                        | 247        |
| Engelleme için mesaj sınırı                                                          | 249        |
| Dereceler                                                                            | 250        |
| <b>Sözlük</b>                                                                        | <b>251</b> |
| Sözlükleri site içerisinde etkinleştirin                                             | 252        |
| Sözlüğe kayıt ekleme                                                                 | 252        |
| Genel veya yerel sözlük                                                              | 255        |
| Ana sözlük ve ikinci sözlük                                                          | 256        |
| Dereceler                                                                            | 257        |

|                                                                                                 |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Wiki</b>                                                                                     | <b>259</b> |
| Bir Wiki'yi kimin düzenleyebileceğini belirlemek için wiki türünün ve grup modunun kullanılması | 260        |
| Default (varsayılan) format                                                                     | 261        |
| First page name (ilk sayfa adı)                                                                 | 261        |
| <b>Çalıştay</b>                                                                                 | <b>261</b> |
| Çalıştay stratejileri                                                                           | 261        |
| Akran değerlendirmesi ile ödevlerin değerlendirilmesi                                           | 261        |
| Değerlendirme ve gönderim zamanı                                                                | 262        |
| Dört soru                                                                                       | 262        |
| Düzenleme ayarları sayfası                                                                      | 263        |
| Ad ve tanıtım                                                                                   | 263        |
| Workshop features (çalıştay özellikleri)                                                        | 264        |
| Başarı notu ayarları                                                                            | 264        |
| Grading strategy (not verme stratejisi)                                                         | 265        |
| Gönderim ayarları                                                                               | 267        |
| Değerlendirme ayarları                                                                          | 267        |
| Access control (erişim kontrolü)                                                                | 269        |
| Edit assessment form (değerlendirme formunun düzenlenmesi) sayfası                              | 269        |
| Çalışmaya bir örnek ekleme                                                                      | 271        |
| Öğrencilerin çalışmalarını göndermeleri                                                         | 274        |
| Gönderimlerin paylaştırılması                                                                   | 276        |
| Değerlendirme aşaması                                                                           | 276        |
| Ölçme aşamasının notlandırılması                                                                | 276        |
| Kapatma aşaması                                                                                 | 276        |
| <b>Özet</b>                                                                                     | <b>277</b> |
| <b>9. Bölüm: Bloklar</b>                                                                        | <b>279</b> |
| <b>Bir Bloğun Nerede Görüneceğini Yapılandırma</b>                                              | <b>279</b> |
| <b>Blok Çeşitleri</b>                                                                           | <b>281</b> |
| Etkinlikler bloğu                                                                               | 281        |
| Blog menüsü bloğu                                                                               | 282        |
| Etiketler bloğu                                                                                 | 282        |
| Takvim bloğu                                                                                    | 282        |
| Yorumlar bloğu                                                                                  | 283        |
| Ders tamamlama bloğu (course completion status)                                                 | 284        |
| Dersler bloğu                                                                                   | 284        |
| Kurs/site açıklaması                                                                            | 285        |
| Html bloğu                                                                                      | 285        |
| Son haberler bloğu                                                                              | 286        |
| Giriş (oturum açma) bloğu                                                                       | 286        |
| Ana menü bloğu                                                                                  | 287        |

|                                                                                         |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Mesaj bloğu                                                                             | 287        |
| Çevrimiçi kullanıcılar bloğu                                                            | 288        |
| Sınav sonuçları bloğu                                                                   | 288        |
| Rastgele sözcük bloğu                                                                   | 288        |
| Son etkinlikler bloğu                                                                   | 292        |
| Rss istemcisi bloğu                                                                     | 290        |
| Forumları ara bloğu                                                                     | 290        |
| Konular bloğu                                                                           | 291        |
| Yaklaşan olaylar bloğu                                                                  | 292        |
| <b>Özet</b>                                                                             | <b>293</b> |
| <b>10. Bölüm: Öğretmenler İçin Özellikler</b>                                           | <b>295</b> |
| <b>Kayıtlar ve Raporlar</b>                                                             | <b>295</b> |
| Ders kayıtlarını inceleme                                                               | 296        |
| Etkinlik raporlarını inceleme                                                           | 298        |
| Derse katılım raporu                                                                    | 299        |
| İstatistikler                                                                           | 300        |
| Site istatistiklerini etkileştirmek için:                                               | 301        |
| <b>Geri Bildirim, Değerlendirme ve Not Vermek İçin Ölçekleri Kullanma</b>               | <b>301</b> |
| Kişisel bir ölçek nasıl oluşturulur                                                     | 302        |
| Ölçeğin bir etkinliğe uygulanması                                                       | 303        |
| <b>Notlar</b>                                                                           | <b>304</b> |
| Notları görüntüleme                                                                     | 304        |
| Notları kategorilere ayırma                                                             | 305        |
| Not kategorilerini görüntüleme                                                          | 306        |
| Not kategorileri oluşturma                                                              | 306        |
| Ek kredi kullanma                                                                       | 308        |
| Bir kategorinin ağırlıklı puanını belirleme                                             | 308        |
| Ek puan ekleyerek zor bir kategoriye telafi etme                                        | 309        |
| <b>Öğretmen Forumu</b>                                                                  | <b>311</b> |
| Bir forumu (herhangi bir etkinlik ya da kaynağı) sadece öğretmenlere erişilebilir kılma | 311        |
| <b>Özet</b>                                                                             | <b>312</b> |
| <b>İndeks</b>                                                                           | <b>313</b> |
| <b>Çevirenler Hakkında</b> .....                                                        |            |

# Ön Söz

Moodle, en önemli açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemlerindendir. Öğretmenler bu sistemi kullanarak zengin içerikli web tabanlı dersler hazırlayabilirler. Bu sistemde yer alan dersler kategorilere ayrılabilir ve bu kategorilerin içeriğinde birçok ders ve her dersin içerisinde okuma materyalleri, sınavlar, testler, anketler, projeler gibi birçok etkinlik ile birlikte bu etkinliklerin etkileşimli bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak için öğrenciler arasında grup çalışmasını destekleyen araçlar bulunur.

*Moodle 2 ile E-Öğrenme Ders Tasarımı* sizlere Moodle'ın öğretme etkinliklerinde nasıl kullanılacağı konusunda rehberlik edecektir. Bu kitap size öğrencilerinizin gereksinimlerini belirlemek için Moodle'ın nasıl kullanılacağı konusunda yardımcı olacaktır. Daha sonra dersinizin öğrenme kazanımlarını karşılamak için Moodle'ın özelliklerini nasıl kullanacağınızı göreceksiniz. Moodle'ın kurulumu ve kullanımı oldukça kolaydır, bununla birlikte bir öğrenme süreci için kullanımında bazı zorluklar taşısın da gücünü buradan alır ve etkili öğrenme durumları için önemli bir yol göstericidir. Bu kitap sizlere bu zorlukların üstesinden gelmede yardımcı olacaktır ve rehberlik edecektir.

İster bir web sitesi kurucusu, isterseniz bir ders açıcı olun, bir proje planlayıcısı olarak bu kitabı kullanabilirsiniz. Bu kitabın her bir bölümünü incelerken, sizlere öğrenme siteniz için dersinizin hedeflerini karşılamada rehberlik edilecek ve daha iyi karar vermenizde yardımcı olunacaktır. Bu kitap, öğrenme deneyimleri kazanmaları bakımından (eğer site kurucusuysanız) öğretmenlerinize ya da (eğer öğretmenseniz) öğrencilerinize nasıl yardımcı olacağınıza rehberlik edecektir. Ayrıca bu kitabı bir kaynak kitap olarak da kullanabilirsiniz, ancak kitap adım adım proje amaçlı yaklaşımlarda daha çok yarar sağlamaktadır ve etkileşimli öğrenme deneyimleri oluşturmada iyi bir rehberdir.

Moodle sistemi, kullanımı kolay olacak şekilde tasarlanmıştır ve çevrimiçi yardımı iyi yazılmıştır. Moodle yardımında, her özelliğinin nasıl kullanılacağı ile ilgili ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır. Yardım dosyalarında sadece bu özellikleri ne zaman ve neden kullanacağınız ve bu özelliklerin öğrencilerin öğrenme deneyimlerine etkilerinin ne olacağı ile ilgili bilgiler anlatılmamıştır. Bu kitapta bunların nasıl yapılacağı da anlatılmaya çalışılmıştır.

Bu kitap dersinize bir durağan öğrenme materyalini, etkileşimli etkinlikleri ve sosyal özellikleri nasıl ekleyeceğinizi anlatmaktadır, böylece öğrenciler öğrenme potansiyellerini iyi bir biçimde kullanabilirler. Bu kitap en iyi eğitimsel uygulamaları kullanarak ders geliştirme ve sunmayı temel almaktadır ve Moodle kullanarak başarılı bir öğretim gerçekleştirmek için tam bir rehberlik sağlamaktadır.

**William Rice**

## **Kitabın Kapsamı**

1. *Bölüm, Rehber Eşliğinde Moodle Turu:* Bu bölümde, Moodle'ın neler yapabileceğini ve öğrencileriniz ya da öğretmenleriniz için ne tür kullanıcı deneyimleri oluşturabileceğinizi öğreneceksiniz. Ayrıca, Moodle'ın felsefesinin kullanıcı deneyimini nasıl şekillendirdiğini göreceksiniz. Bu, size Moodle kullanımı hakkında karar vermenizde yardımcı olacak ve öğrenme sitenizi planlamada rehberlik edecektir.
2. *Bölüm, Moodle Kurulumu:* Bu bölüm web sunucunuza Moodle kurulumu hakkında sizlere rehberlik edecektir.
3. *Bölüm, Sitenizi Yapılandırmak:* Bu bölüm sitenizi zihninizde canlandırdığınız biçimde yapılandırmanıza ve istediğiniz kullanıcı deneyimini oluşturmanıza yardımcı olur. Eğer birileri sizin için Moodle sitenizi yönetiyorsa, bu bölümü kendiniz ve öğretmenleriniz için dersleri daha kolay oluşturmak ve öğretmek amacıyla yapılandırma seçenekleri hakkında bilgi edinmek için kullanabilirsiniz.
4. *Bölüm, Kategoriler ve Dersler Oluşturma:* Bu bölüm size ders kategorileri ve yeni derslerin nasıl oluşturacağınızı gösterir. Bölüm, bir dersin işleyişini etkileyen ders ayarlarını kapsamaktadır. Ayrıca öğretmenlerin ve öğrencilerin bir derse nasıl kayıtlanacağı ile ilgili bilgiler bulunmaktadır.

5. *Bölüm, Durağan Ders Materyali Ekleme:* Durağan ders materyalleri öğrencilerin göreceği ya da dinleyeceği ancak etkileşime girmedeği kaynaklardır. Bu bölümde bir derse web sayfaları, grafikler, Adobe Acrobat belgeleri ve medya araçlarının nasıl ekleneceği anlatılmaktadır.
6. *Bölüm, Dersler ve Ödevlerle Etkileşim Ekleme:* Dersler ve Ödevler öğrencilerin, öğretmenler ve Moodle ile etkileşime girmeye olanak sağlayan Moodle etkinlikleridir. Bu bölümde bu etkinliklerin nasıl oluşturulacağı gösterilmektedir.
7. *Bölüm, Öğrencilerin Sınavlar, Seçenekler ve Geri Bildirimlerle Değerlendirilmesi:* Bu bölümde öğrencilerinizin dersiniz ile ilgili bilgilerini ve derse yönelik tutumlarını nasıl değerlendirebileceğiniz ele alınmaktadır.
8. *Bölüm, Dersinizde Sosyal Etkinlik Gerçekleştirme:* Moodle akran etkileşiminde öne çıkan bir araçtır. Bu bölümde dersinizin bir parçası olarak öğrenci-öğrenci etkileşimini gerçekleştirmek için birçok araç sunulmaktadır.
9. *Bölüm, Bloklar:* Her blok, sitenize ya da dersinize işlevsellik katar. Bu bölüm birçok Moodle bloğunu açıklar, amaçlarınıza uygun olanı seçmede size yardımcı olur ve bunları nasıl uygulayacağınızı anlatır.
10. *Bölüm, Öğretmenler için Özellikler:* Bu bölüm öğrenci etkinliklerini izlemek için Moodle'ın not çizelgesi ve kayıtlarının nasıl kullanılacağını gösterir.

## **Bu kitap için gereksinimler**

Bu kitap Moodle'da ders oluşturan ve derslerini yürüten kişiler için tasarlanmıştır. Bu kitaptan en iyi biçimde yararlanmak için bir Moodle sitesinde Öğretmen rolünde olmalısınız. Yani, bir Moodle sitesindeki bir dersi düzenleme yetkisine sahip olmanız gerekmektedir.

Ayrıca kitapta Moodle site Yöneticileri için bazı bilgiler bulunmaktadır. Bir Moodle Sitesi Yöneticisi değilseniz bile, bu bilgileri Site Yöneticiniz ile paylaşabilir ve böylece siteyi yapılandırabilir, kayıtlar ve raporları kullanabilirsiniz.

## **Bu kitap kimler içindir**

Bu kitap, etkileşimli çevrim içi öğrenme deneyimleri hazırlamak amacıyla Moodle'ın özelliklerini en iyi biçimde kullanmak isteyen herkes içindir.

Eğer bir eğitmen, kurumsal bir eğitmen ya da sadece bir şeyler öğretmek isteyen biriyseniz, bu kitap size bir Moodle sitesini kurma, yapılandırma, oluşturma ve yönetme ile ilgili rehberlik edecektir. Bu kitap, bir öğrenme sitesi oluşturma ve kurma işiyle uğraşanlarla birlikte bir site üzerinden dersler oluşturup ders işleyen kişiler için uygundur. Yani, Site Yöneticileri, Ders Oluşturanlar ve Öğretmenler için uygundur.

## Kitapta kullanılan biçimler ve anlamları

Bu kitapta, farklı bilgiler arasında ayırım yapmanızı sağlayan birtakım metin biçimleri bulacaksınız. İşte bu biçimlerden bazı örnekler ve anlamları.

Metindeki kodlar şu şekildedir: “Sunucunuza kurulu olan PHP ayarlarını kaydetmek için php.ini dosyası kullanmaktadır.”

Kod bloğu aşağıdaki gibi görülmektedir.

```
$CFG->dbtype      = 'mysql';
$CFG->dbhost       = 'localhost';
$CFG->dbname       = 'info-overload';
$CFG->dbuser       = 'info-overload';
$CFG->dbpass       = 'badpassword';
$CFG->dbpersist    = false;
$CFG->prefix       = 'mdl20_';
```

Dikkatinizi belirli bir kod bloğuna çekmek için ilgili satırlar ya da öğeler kalın yazı biçiminde gösterilmiştir.

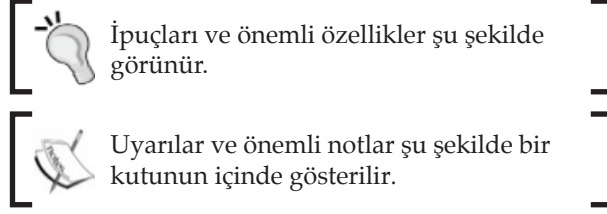
```
<html dir="ltr" lang="tr" xml:lang="tr">
<head>

  <title>Webdestekli</title>

  <link rel="shortcut icon"
```

**Yeni terimler ve önemli sözcükler** kalın yazı ile gösterilmektedir.

Ekranda, menülerde ya da diyalog kutularında gördüğünüz sözcükler, örneğin şu şekilde bir metin ile görülmektedir: “Moodle’ı resmi web sitesinden, <http://www.moodle.org/>, indirebilirsiniz. **Moodle İndirme** sayfasına gidin ve ihtiyacınız olan sürümü ve formatı seçin.”



## Editörün Notu

Çeviri işlemleri sürecinde, William Rice'ın Moodle için belirlediği site ([www.williamrice.com](http://www.williamrice.com)) ile birlikte, çeviri grubunun üzerinde çalıştığı örnek bir Moodle web sitesi ([www.webdestekli.com](http://www.webdestekli.com)) kullanılmıştır. Bu site Moodle 2.4 Sürümü ile kurulmuştur ve daha yeni özellikler bulundurmaktadır. William Rice'ın yaptığı etkinliklerin bağlamı göz önünde bulundurularak Türkçe'ye uyarlanmış çeşitli ders ve içerikler oluşturulmuştur, bazı önemli bölümlerde William Rice'ın oluşturduğu ekran görüntüleri değiştirilmeden kullanılmıştır. Temel kitapta bulunan açıklamalardan yararlanılarak Moodle'ın temel özelliklerini açıklayan, eğitim amaçlı kullanılabilecek birçok çevrimiçi ekran görüntüleri hazırlanmıştır. Moodle'ın ekran görüntülerinin çok önemli bir kısmının Türkçe olmasıyla birlikte bu öğrenme yönetim sisteminin Türkçe dil paketinde çevrilmeyen bazı bölümler bulunmaktadır.

Açık kaynak kodlu bir sistem olan Moodle'ın Türkçe dil paketinin çevirisi gönüllülük esasına göre yapıldığı için bu tür sistemlerin kullanılmasında resmi olmayan girişimlerden ortaya çıkan ekran görüntülerinin bir sınırlılığı bulunmaktadır ve bu durum diğer açık kaynak kodlu sistemlerde olduğu gibi doğaldır. Bu nedenle Moodle'ın birçok özelliğini açıklayan bir kitabın çevirisini yaparken, İngilizce ekran görüntülerinde yer alan kavramlar ve açıklamalarını sunmakta biraz zorlandığımızı belirtmek gerekiyor. Özellikle herhangi bir ekran görüntüsünde bir kavram farklı görünürken, başka bir yerde aynı İngilizce sözcük ya da sözcük grubu gönüllü çeviriciler tarafından farklı çevrilmiştir. Bununla birlikte, bu değişkenlerin Moodle uygulamalarını anlamayı engelleyecek nitelikte olmadığı düşünülmektedir.

# Rehber Eşliğinde Moodle Turu

Çeviren: Recep PENBE

Moodle, sizlere güçlü, esnek ve cazip çevrimiçi öğrenme deneyimleri olanağı sunan ücretsiz bir öğrenme yönetim sistemidir. “Çevrimiçi Dersler” yerine “Çevrimiçi Öğrenme Deneyimleri” ifadesini özellikle kullandım. “Çevrimiçi Ders” genellikle internet üzerinden sağlanan bir dizi ardışık web sayfası, birkaç görsel, belki birkaç animasyon ve bir sınav anlamına gelebilir. Ayrıca (orada) öğretmenler ve öğrenciler arasında iletişimi sağlayan bir e-posta tablosu veya duyuru panosu da olabilir. Oysaki çevrimiçi öğrenme bundan çok daha fazla cazip olabilir.

Moodle’ın ismi sizlere Moodle’ın e-öğrenmeye yaklaşımı hakkında bir iç görü kazandırır. Resmi Moodle belgesinden:

*Moodle sözcüğü aslında İngilizce **Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (Modüler Nesne Yönelimli Dinamik Öğrenme Ortamı)** sözcüklerinin baş harflerinin kısaltılmasından ortaya çıkmıştır ve Moodle çoğunlukla yazılımcılarla eğitim kuramcılarına yarar sağlamaktadır. Ayrıca, tembel tembel bir şeylerin arasında dolanmak, bir şeyleri başınıza geldiği zaman yapmak, eğlenceli bir biçimde bir şeyleri kaovrama ya da yaratıcılığa götüren denemelerle sonuca ulaşmaya çalışma gibi bir fiile karşılık gelmektedir. Aslında bu açıklamalar Moodle’ın hem geliştirilme yöntemine, hem de bir öğrencinin çevrimiçi ders işlemesine ya da bir öğretmenin çevrimiçi ders anlatmasına uygulanabilir. Bu nedenle, Moodle’ı herhangi bir amaçla kullanan birine Moodler denilmektedir.*

“Çevrimiçi Öğrenme Deneyimi” ifadesi, öğrenciler ve öğretmenler için daha aktif ve daha cazip bir rol anlamına gelir. “Çevrimiçi Öğrenme Deneyimi” ifadesi, rastgele bir sırayla gezilebilen web sayfaları, öğrenciler ve öğretmenler arasında canlı sohbeti olan dersler, kullanıcıların ilgilerine veya kavramalarına göre derecelendirme yapabildiği forumlar, öğrencilere birbirlerinin çalışmalarını değerlendirme olanağı sağlayan çalıştaylar, dersin ilerleyişi hakkında öğrencilerin düşüncelerinin ne olduğunu öğretmenin değerlendirebilmesini sağlayan doğaçlama anketler, dosyalarını yükleyip paylaşınlar diye öğretmenler için ayrılmış dizinler anlamına gelir. Bu özelliklerin hepsi, çok farklı türden öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen etkileşimi ile dolu aktif bir öğrenme çevresi meydana getirir. İşte bu, Moodle’ın üstün olduğu ve bu kitabın size oluşturmakta yardımcı olacağı bir kullanıcı deneyimi türüdür.

## Adım Adım: Her Bir Bölümü Kullanma

Bir Moodle sitesi oluşturduğunuzda, genellikle bir dizi belirlenmiş adımı takip edersiniz. Bu kitap, bu süreci desteklemek için düzenlenmiştir. Her bir bölüm, her adımdan en iyi şekilde nasıl yararlanacağınızı gösterir. Her bir adım, desteklediği bölümün kısa bir açıklaması ile aşağıda listelenmiştir.

Her bir bölümü uygulayarak geçerken, öğrenme siteniz kapsam ve çok yönlülük bakımından gelişecektir. Bu kitabı bitirdiğiniz zaman bitmiş, interaktif bir siteniz olmalı. Moodle'ın neler yapabileceğini daha fazla öğrendikçe ve dersinizin aldığı şekli görünce, daha önceki bölümlerde yaptıklarınızı değiştirmek isteyebilirsiniz. Moodle size bu esnekliği sunar. Ve bu kitap size bu değişiklikleri nasıl basamaklandıracağınıza karar vermede yardımcı olur.

### Adım 1: Moodle deneyimini öğrenin (1. Bölüm)

Her Öğrenme Yönetim Sisteminin (ÖYS) kullanıcının deneyimini şekillendiren ve belirli bir kullanımı teşvik eden bir paradigması ya da yaklaşımı vardır. Bir ÖYS her bir ders için belirli bir sırada uygulanan özellikler sunarak çok basamaklı öğrenmeyi destekleyebilir. Örneğin ÖYS, öğrenci-öğrenci etkileşimini destekleyen çok az özellik sunarak, daha çok öğrencinin ders materyali ile etkileşimini destekleyen ve bireysel öğrenmesine katkı sağlayan birçok olanak sunabilir. Bu bölümde, Moodle'ın ne yapabileceğini ve öğrencileriniz ile öğretmenlerinizin Moodle'ı kullanırken ne tür kullanıcı deneyimleri olacağını öğreneceksiniz. Ayrıca, Moodle felsefesini ve kullanıcı deneyimini nasıl şekillendirdiği hakkında fikir sahibi olacaksınız. Bu bilgi ile birlikte, Moodle'ın birçok özelliğini en iyi şekilde nasıl kullanacağınızla ilgili karar vermeye hazır olacak ve kendi çevrimiçi öğrenme sitenizin planlarını hazırlayacaksınız.

### Adım 2: Moodle'ı kurun (2. Bölüm)

Bu bölüm Moodle'ı web sunucunuza kurmaya rehberlik eder. Bu bölüm, Moodle için ihtiyacınız olan disk alanı miktarı, bant genişliği ve hafızayı tahmin etmenize yardımcı olacaktır. Bu da size ihtiyaçlarınıza göre doğru hosting servisine karar vermenize yardımcı olabilir.

## Adım 3: Sitenizi yapılandırın (3. Bölüm)

Moodle'ı kurarken ve yapılandırırken aldığınız pek çok karar, kullanıcı deneyimini etkileyecektir. Sadece öğrenciler ve öğretmenler değil aynı zamanda ders açıcılar ve site yöneticileri de bu kararlardan etkilenecektir. Moodle'ın çevrimiçi yardımı size yazılımı nasıl kuracağınızı ve yapılandıracağınız konusunda iyi bir iş çıkarsa da, seçtiğiniz ayarların kullanıcı deneyimini nasıl etkilediği konusunu size söyleyemez. 3. Bölüm bu kararların muhtemel etkilerini kapsar ve öngördüğünüz şekilde sitenizin şekillenmesi için sitenizi yapılandırmada size yardımcı olur.

## Adım 4: Öğrenme siteniz için çerçeve oluşturun (4. Bölüm)

Moodle'da her ders bir kategoriye aittir. 4. Bölüm, sizi ders kategorileri oluşturmaktan derslerin oluşturulmasına kadar götürecektir. Kurulum ve yapılandırma sırasında site ayarlarını seçerken, her bir dersi oluştururken ders ayarlarını seçersiniz. Bu bölüm çeşitli ders ayarlarının olası sonuçlarını anlatır ve böylelikle her bir ders için istediğiniz deneyimi oluşturabilirsiniz. Bu bölüm aynı zamanda öğretmenler ve öğrencileri derse nasıl ekleyeceğimizi gösterir.

## Adım 5: Temel ders materyali ekleyin (5. Bölüm)

Pek çok çevrimiçi derste, çekirdek materyal öğrencilerin gördüğü web sayfalarından meydana gelir. Bu sayfalar metin, grafikler, filmler, ses dosyaları, oyunlar ve alıştırmalar içerebilir. Worldwideweb'de görüntülenebilen herhangi bir şey Moodle web sayfasında da görüntülenebilir. 5. Bölüm, web sayfalarının Moodle'a nasıl ekleneceğini ve aynı zamanda diğer web sitelerine olan bağlantılarını, medya dosyalarını, etiketleri ve dosya izinlerinin nasıl ekleneceğini kapsar. Bu bölüm aynı zamanda sözü edilen türlerdeki materyalleri ne zaman kullanacağınıza karar vermede yardımcı olur.

## Adım 6: Derslerinizi etkileşimli yapın (6. Bölüm)

Bu başlıkta yer alan etkileşim ifadesi, öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci veya öğrenci-web sayfası (materyal) arasındaki etkileşim anlamına gelir. Öğrenci-öğrenci etkileşimi bir sonraki adımın kapsamındadır. Bu bölüm, öğrenci-aktif web sayfası ve öğrenci-öğretmen arasındaki etkileşimi kapsar. Etkileşimli ders materyali soruları yeniden gözden geçirmek (tekrar etmek) için öğrencilerin cevaplarını temele alan, belirlenmiş bir yol boyunca öğrenciye rehberlik eden dersleri ve öğrenciler tarafından yüklenmiş ve sonrasında öğretmenler tarafından puanlandırılmış ödevleri içerir. 6. Bölüm, size bu etkileşimleri nasıl oluşturacağınızı ve her birinin öğrenci ve öğretmen deneyimlerini nasıl etkiledikleri hakkında bilgi verir.